

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/50/2026
Identifikačné číslo spisu:	2617010192
Dátum vydania rozhodnutia:	04.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Javorková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:2617010192.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Javorkovej a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Mariána Mačuru na neverejnom zasadnutí konanom 4. augusta 2026 v Bratislave, v trestnej veci obvinených N. T., O. T. a P. T. pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaní O. T. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 18. apríla 2023, sp. zn. 3To/78/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. T. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Senica (ďalej tiež „súd prvého stupňa“) z 12. júla 2022, sp. zn. 1T/122/2017 bola obvinená N. T. uznaná za vinnú z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a obvinení O. T. a P. T. uznaní za vinných z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, spáchaného vo forme účasti ako pomocníci podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, ktorého sa dopustili na tom skutkovom základe, že:

„obžalovaná N. T. za pomoci svojho syna obžalovaného O. T. a manžela - obžalovaného P. T. v období od 14.09.2015 až do 03.11.2015, najskôr osobne dňa 14.09.2015 v čase asi o 08,00 hod. v O. na W. X, neskôr telefonicky z čísla XXXX XXX XXX a aj osobne na stretnutí dňa 05.10.2015, opakovane nútila poškodeného T. T. pod hrozbou zverejnenia intímnych videí a fotografií zobrazujúcich jeho mimomanželský sexuálny styk a praktiky s poškodenou Mgr. I. G., aby im vyplatil 70.000,- €, nakoľko ako bolo obžalovanou prezentované, obžalovaní majú k dispozícii všetky materiály, fotografie a videá z jeho počítača, a ak im požadovanú sumu nezaplatí, zaslaním týchto materiálov rodinným príslušníkom jeho manželky a jeho priateľky zničia ich rodiny, pričom uvedenú čiastku najskôr požadovala obžalovaná N. T. vyplatiť v hotovosti a vhodiť do jej schránky, za čo mu budú vrátené všetky jeho veci, medzi nimi osobný počítač a notebook, kde sa predmetné súbory nachádzajú, pričom sa mu zaručila, že tieto súbory iné osoby k dispozícii nemajú a neskôr už od neho nebudú nikdy nič požadovať, pričom pri

tomto konaní obžalovanej N. T. najmä utvrdzovaním a radami v postupe pomáhali obžalovaný O. T. a obžalovaný P. T., a to predovšetkým v tom, aby kontaktovala poškodeného T. T. a tlačila na neho tak, aby čím skôr požadovanú sumu vyplatil, avšak napriek prísľubu poškodeného, že im požadovanú sumu vyplatí, obžalovaní cez tretiu osobu dňa 29.10.2015 zabezpečili vloženie intímnych fotografií sexuálneho styku poškodenej Mgr. I. G. s poškodeným T. T. do poštovej schránky Mgr. I. G. na adrese jej trvalého bydliska G.. J. XXXX/X, O., čím sa snažili zintenzívniť nátlak na poškodeného T. T. k splneniu jeho prísľubov o vyplatení finančných prostriedkov s tým, že ku skutočnému vyplateniu peňažných prostriedkov nedošlo.“

Za to bol obvinenej N. T. podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c), § 36 písm. j) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov; pričom podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona bola na výkon uloženého trestu zaradená do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona jej súd uložil ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona jej súd uložil trest prepadnutia vecí, a to 1 ks PC s nápisom SWING čiernej farby vzadu s nápisom Seasonic 100-240 VAC, bez viditeľného výrobného čísla s USB kľúčom DATA TRAVEL 4GB bieloľalovej farby. Obvinenému O. T. bol podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c), § 36 písm. j) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov; pričom podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona mu súd uložil ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd uložil trest prepadnutia vecí, a to mobilný telefón zn. iPhone 6. Obvinenému P. T. bol podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c), § 36 písm. j) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov; pričom podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona mu súd uložil ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd uložil trest prepadnutia vecí, a to 1 ks USB kľúč červenej farby, otvárací 32 GB a 1 ks mobilný telefón zn. Samsung S3 mini plus, SIM karta, PN XXXX.

Krajský súd v Trnave (ďalej tiež „súd druhého stupňa“) ako súd odvolací na podklade odvolaní obvinených rozhodol uznesením z 18. apríla 2023, sp. zn. 3To/78/2022 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolania obvinených N. T., O. T. a P. T. zamietol.

II.

Dovolanie a vyjadrenie k nemu

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený O. T. prostredníctvom zvoleného obhajcu dovolanie s poukazom na naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený v dovolaní k oboom dovolacím dôvodom spoločne v podstatnom namietal, že bol uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, t. j. v kvalifikovanej skutkovej podstate z dôvodu spôsobenia značnej škody. Podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona vtedy platného sa značnou škodou rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok sumy 266 EUR, t. j. suma najmenej 26 600 EUR. Jemu bolo kladené za vinu spôsobenie škody v štádiu pokusu v sume 70 000 EUR. V zmysle aktuálne platnej právnej úpravy § 125 ods. 1 Trestného zákona „(1) Škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 700 eur. Škodou väčšou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 20 000 eur. Značnou škodou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 250 000 eur. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 650 000 eur. Tieto hľadiská sa použijú rovnako na určenie výšky prospechu, hodnoty vecí a rozsahu činu.“ V tomto smere mohol spôsobiť len škodu väčšiu, a spadať tak maximálne do právnej kvalifikácie podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona.

K uplatneniu princípu *lex posterior mitius* v dovolacom konaní poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj ako „SDEÚ“) vo veci C-544/23 z 1. augusta 2025, (ďalej len ako „rozsudok SDEÚ“), ktorý sa zaoberal výkladom článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty základných práv Európskej únie (ďalej tiež „Charta“). Podľa ústavného súdu má obvinený právo na aplikáciu priaznivejšej právnej úpravy, ktorá nadobudla účinnosť v priebehu plynutia lehoty na podanie dovolania, nakoľko dovolanie je súčasťou riadneho priebehu konania a predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rátať.

Vzhľadom na vyššie uvedenú argumentáciu ústavného súdu je zrejmé, že všeobecné sudy pochybili, keď odmietli aplikovať priaznivejšiu právnu úpravu účinnú od 6. augusta 2024, hoci táto nadobudla účinnosť v čase, keď ešte plynula zákonná lehota na podanie dovolania. Týmto postupom porušili základné právo obvineného zaručené v čl. 49 ods. 1 Charty, ktorý má priamy účinok, a ktorému sú vnútroštátne sudy povinné poskytnúť ochranu, a to aj za cenu neaplikovania vnútroštátnych ustanovení, ktoré by tomu bránili. Hoci sa rozsudok SDEÚ týkal sankcie uloženej v správnom konaní, jeho závery sú plne aplikovateľné aj na trestné konanie, nakoľko SDEÚ posudzoval povahu sankcie (trestnoprávny charakter) a nie druh konania, v ktorom bola uložená. Jediným rozhodujúcim kritériom pre uplatnenie princípu *lex posterior mitius* je povaha sankcie, čo potvrdzuje aj samotný rozsudok SDEÚ.

Vo svetle záverov rozsudku SDEÚ možno konštatovať, že na účely aplikácie princípu *lex posterior mitius* nemožno trestné konanie považovať za právoplatne skončené, ak sú kumulatívne splnené tri kritériá, ktoré inštitút dovolania podľa Trestného poriadku spĺňa:

- i) Dovolanie je opravným prostriedkom, ktorý je súčasťou riadneho a predvídateľného priebehu konania. Hoci je formálne označené ako mimoriadny opravný prostriedok, v praxi sa stalo integrálnou súčasťou trestného konania, ktoré prirodzene nadväzuje na odvolacie konanie, a s ktorým musí každá strana sporu rozumne počítať ako s možným procesným vývojom.
- ii) Dovolanie je možné podať v zákonom stanovenej lehote bez nutnosti odôvodňovať výnimočné okolnosti. Dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa sústreďujú na široké spektrum právnych pochybení súdov nižšej inštancie a nenapĺňajú charakter „výnimočných okolností“, ale predstavujú štandardný mechanizmus nápravy právnych chýb.
- iii) V čase rozhodovania dovolacieho súdu lehota na podanie dovolania neuplynula (keďže bolo podané včas) a o dovolaní nebolo doposiaľ rozhodnuté. Preto rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno na účely uplatnenia článku 49 ods.
- iv) 1 poslednej vety Charty považovať za rozhodnutie, ktoré s konečnou platnosťou ukončilo trestné stíhanie.

Vzhľadom na vyššie uvedené obvinený má za to, že dovolanie v zmysle § 368 a nasl. Trestného poriadku je na účely čl. 49 ods. 1, posledná veta Charty potrebné považovať za opravný prostriedok, ktorý je súčasťou riadneho trestného procesu. Dovolacie konanie sa v rámci vývoja právneho prostredia Slovenskej republiky stalo integrálnou súčasťou trestného konania, v rámci ktorého sa konvalidujú široké právne pochybenia prvostupňového súdu respektíve druhostupňového súdu, pričom v mnohých prípadoch ide o prirodzené procesné vyústenie trestného konania, ktoré je dostupné relatívne širokému okruhu oprávnených osôb, ktoré využili vo prospech možnosť podať opravný prostriedok, ktorý dovolaniu predchádzal, a na ktorý dovolanie prirodzene a integrálne procesne nadväzuje. Zároveň je dostupné proti širokému spektru súdnych rozhodnutí, a napokon má potenciál v plnom rozsahu zvrátiť rozhodnutia súdov nižšieho stupňa.

Žiada preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil rozsudkom porušenie zákona z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. h) a i) Trestného poriadku, a aby zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave z 18. apríla 2023, sp. zn. 3To/78/2022 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Senica, z 12. júla 2022, sp. zn. 1T/122/2017. Ďalej navrhol, aby dovolací súd následne prikázal príslušnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Prokurátor k dovolaniu obvineného uviedol, že po preskúmaní predmetného dovolania obvineného, rozsudku Okresného súdu Senica sp. zn. 1T/122/2017 a uznesenia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/78/2022 je toho názoru, že predmetné dovolanie je nedôvodné, a preto ho navrhuje podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú taxatívne uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie. Zmena ustanovení Trestného zákona v prospech obvineného, ku ktorej pristúpil zákonodarca až po právoplatnom skončení trestného stíhania obvineného nepredstavuje žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

K argumentácii obvineného o potrebe použitia právnej úpravy Trestného zákona účinnej od 6. augusta 2024 s poukazom na § 2 ods. 1 Trestného zákona a rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie z 1. augusta 2025, vo veci Baji Trans s. r. o., C-544/23 a jeho výklad článku 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie je potrebné uviesť, že podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší.

Zo zaužívanej súdnej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že v dovolacích konaniach sa nemožno úspešne domáhať zrušenia právoplatného rozhodnutia v prípade, ak konajúci súd v trestnom konaní nepochybil, alebo dovolateľom namietané pochybenie súdu nespadá do časového rámca, ktorý začína konaním pred súdom a končí právoplatným rozhodnutím súdu v merite prejednávanej veci. Tento právny záver možno vyvodiť aj z ustanovení §§ 405a - 405d Trestného poriadku, ktorými bol do nášho právneho poriadku zavedený osobitný druh mimoriadneho opravného prostriedku - preskúmanie rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona, ktorého účelom je, aby odsúdené osoby nevykonávali uložené tresty za skutky, pri ktorých dôjde k zániku trestnosti činu v dôsledku zmeny zákona podľa § 84 Trestného zákona po skončení ich trestných stíhaní. Zákonodarca však zároveň stanovil rozsah zásahu do princípu právnej istoty týmto mimoriadnym opravným prostriedkom tak, že ho možno aplikovať len na prípady, kedy v dôsledku zmeny zákona príde po skončení trestného stíhania páchatel'a k zániku trestnosti činu, pre ktorý bol odsúdený. Jeho uplatnenia sa však nemožno domáhať v prípade, ak v dôsledku zmeny zákona príde po trestnom stíhaní páchatel'a k zmierneniu trestnej sadzby trestu odňatia slobody pre trestný čin, pre ktorý bol odsúdený.

Podľa článku 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie ustanovenia tejto Charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami. Nakoľko trestný čin vydierania podľa § 189 Trestného zákona nie je bez ďalšieho predmetom úpravy práva Únie, súdy rozhodujúce v prejednávanej veci nevykonávali právo Únie, v dôsledku čoho nie je daná pôsobnosť Charty v zmysle jej článku 51 ods. 1. Aj z tohto dôvodu preto nebolo možné dospieť k záveru o potrebe použitia novelizovaného znenia Trestného zákona v prejednávanej veci.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie odsúdeného O. T., pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného

poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd považuje za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Jednotlivé dovolacie dôvody (§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku), sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“, (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Dovolací dôvod podľa vyššie uvedeného ustanovenia [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku] je možné uplatniť len z dvoch dôvodov, a to v prípade, že bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa, alebo, ak bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 58/2007, 86/2015).

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku obvinený namietal, že uložený trest je vzhľadom na zmenu zákona nezákonný.

Obvinenému bol uložený trest odňatia slobody, teda taký druh trestu, ktorý zákon za trestný čin vydierania pripúšťa. Zároveň je potrebné uviesť, že v jeho prípade bol uložený mimoriadne znížený trest odňatia slobody za použitia ustanovenia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona, keďže za obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona mohol súd uložiť trest odňatia slobody vo výmere desať rokov až dvadsať rokov.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva v nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenapĺňa (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 24. júla 2007, sp. zn. 2 Tdo 21/2007, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 57, roč. 2007 - II.).

Povedané inými slovami, predmetný dovolací dôvod dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietat, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.

Ďalej predpokladá, ako už bolo vyššie uvedené výlučne chyby právne, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejší alebo miernejší trestný čin, alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať, napr. rozhodovania o treste, či ochrannom opatrení (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 47/2014-II.).

V tejto súvislosti považuje najvyšší súd za potrebné ozrejmiť aj vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Kým prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom, druhý je špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste (okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste) môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k výroku o treste (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 46/2010, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 5, roč. 2011).

Najvyšší súd (ako jeho judikatúra opakovane zdôrazňuje) v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len posúdi, či skutok zistený súdom zodpovedá použitej právnej kvalifikácii (všetkým jej znakom). Nevstupuje do procesu hodnotenia dôkazov, teda dôkazy nehodnotí, ani nepreskúmava správnosť úvah skôr vo veci konajúcich súdov pri hodnotení dôkazov. Dovolací súd musí pri svojom kvalifikačnom prieskume vychádzať výlučne zo skutkovej vety odsudzujúceho výroku napadnutého rozsudku (pozri odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 22/2015).

Obvinený v rámci namietaných dovolacích dôvodov poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej

únie (ďalej len „súdny dvor“) vo veci Baji Trans s.r.o. z 1. augusta 2015, C - 544/23 a to z dôvodu retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia Trestného zákona. Najvyšší súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci nie je dotknuté rozhodnutie použiteľné.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchateľa priaznivejší.

Obvinený namietal, že trest mu mal byť ukladáný podľa Trestného zákona novelizovaného zákonom č. 40/2024 Z. z., pretože v opačnom prípade mu bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby. K tomu je potrebné uviesť, že prejednávaná trestná vec bola právoplatne skončená 18. apríla 2023. Zákon č. 40/2024 Z. z. nadobudol účinnosť 6. augusta 2024, teda viac ako rok po právoplatnom skončení trestnej veci obvineného. Z uvedeného vyplýva, že trest mu bol ukladáný podľa v tom čase platného a účinného zákona a to v mimoriadne zníženej trestnej sadzbe, preto takýmto postupom súdov nižšieho stupňa k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nedošlo.

Podľa článku 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie ustanovenia tejto Charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami ...

Predmetom konania v prejednávanej trestnej veci bolo rozhodnutie o ne/vine obvineného za obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, spáchaného vo forme účasti podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Vzhľadom na to, že tento trestný čin nie je predmetom úpravy práva Únie, súdy rozhodujúce v prejednávanej trestnej veci obvineného nevykonávali právo Únie. Preto ustanovenia Charty vrátane článku 49 ods. 1 im v súlade s článkom 51 ods. 1 Charty neboli pri ich postupe určené.

Už len z tohto dôvodu nebolo možné dospieť k záveru, opierajúc sa o argumentáciu obsiahnutú v obvineným namietanom rozhodnutí (C - 544/23) o potrebe použitia novelizovaného znenia Trestného zákona v prejednávanej veci napriek tomu, že vo veci obvineného bolo právoplatne rozhodnuté pred nadobudnutím účinnosti dotknutej novely.

Navyše aj v prípade, že by o aplikáciu práva Únie v prejednávanej veci išlo, závery dotknutého rozhodnutia súdneho dvora vzťahujúce sa na kasačnú sťažnosť v správnom konaní nie je možné podľa názoru najvyššieho súdu bez ďalšieho na dovolanie v trestnom konaní použiť.

Zo spomínaného rozhodnutia súdneho dvora vyplynulo, že: odsúdenie nie je možné považovať za právoplatné v zmysle článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty, ak ho možno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, teda akýmkoľvek opravným prostriedkom, ktorý je súčasťou riadneho priebehu konania, a ktorý ako taký predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať (bod 102), pričom tak je to v prípade, ak odsúdená osoba alebo orgán verejnej moci, ktorý vedie trestné stíhanie môžu v lehote stanovenej zákonom a bez toho, aby museli odôvodniť výnimočné okolnosti podať súdny prostriedok nápravy s cieľom dosiahnuť zrušenie alebo zmenu odsudzujúceho rozsudku alebo uloženého trestu, a to bez ohľadu na skutočnosť, že takýto opravný prostriedok sa vo vnútroštátnom práve považuje za mimoriadny opravný prostriedok, čo by v súlade s informáciami, ktoré poskytol predkladajúci vnútroštátny súd bol v prejednávanej veci prípad slovenského práva s tým, že pokiaľ lehota na podanie takéhoto opravného prostriedku neuplynula alebo o ňom nebolo rozhodnuté, rozhodnutie o tomto odsúdení a treste nemožno na účely uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty považovať za rozhodnutie, ktoré s konečnou platnosťou ukončilo trestné stíhanie (bod 103).

Vychádzajúc z citovaného rozhodnutia, ale aj zákona číslo 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „SSP“) kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu (§ 438 ods. 1 SSP), teda v zásade každé s tým, že rozsudok správneho súdu nadobúda právoplatnosť uplynutím jedného mesiaca od jeho doručenia alebo podaním kasačnej sťažnosti v tej istej lehote (§ 145 ods. 2 SSP), pričom sám Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (iniciujúci prejudiciálne konanie) považuje kasačné dôvody pre podanie kasačnej sťažnosti ako široko vymedzené, v zásade pokrývajúce všetky právne a procesné vady s tým, že konanie o kasačnej sťažnosti pravidelne a priamo nasleduje po konaní pred správnym súdom nižšej inštancie.

Dovolanie v trestnom konaní však možno podať len proti konkrétne vymedzeným rozhodnutiam (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), teda nie proti každému rozhodnutiu súdu, navyše obvinený a generálny prokurátor môžu dovolanie podať len proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku v spojení s § 369 ods. 2 písm. a) písm. b) Trestného poriadku] s tým, že proti prvostupňovému rozhodnutiu môže dovolanie podať len minister spravodlivosti (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku).

V trestnom konaní zohľadniac ustanovenie § 183 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku je rozsudok právoplatný, a ak neustanovuje tento zákon niečo iné aj vykonateľný, ak zákon proti nemu nepripúšťa odvolanie. Podľa § 306 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku nazvaného „Prípustnosť a účinok (odvolania)“ opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie s tým, že odvolanie má odkladný účinok. Obdobne tak vychádzajúc z ustanovenia § 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uznesenie je právoplatné, a ak neustanovuje tento zákon niečo iné aj vykonateľné, ak zákon proti nemu nepripúšťa sťažnosť. Podľa § 185 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni. Z uvedeného je potom zrejmé (výkladom opakom - argumentum a contrario), že proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa v trestnom konaní odvolanie prípustné nie je, čo znamená, že nadobúda právoplatnosť okamihom jeho vyhlásenia.

Zároveň je potrebné ešte uviesť (vychádzajúc z ustanovenia § 370 ods. 1 Trestného poriadku), že dovolanie je možné podať (či už v prospech alebo neprospech obvineného) v lehote troch rokov, avšak len z úzko vymedzených dovolacích dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 371 Trestného poriadku vzhľadom na to, že (ako to už bolo vyššie uvedené) dovolanie je vychádzajúc z dlhodobo ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu, ktorú najvyšší súd v zásade opakuje v každom svojom rozhodnutí o dovolaní mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu len tých najzávažnejších a najzásadnejších právnych chýb, aby sa jeho príliš širokým uplatnením nenarúšala právna istota a stabilita právnych vzťahov založených právoplatným rozhodnutím (vydaným v dvojstupňovom konaní). Ani ústavný súd takýto výklad použitia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku nespochybnil, keď napríklad vo svojom rozhodnutí spisovej značky I. ÚS 24/00 (zaradenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky) vyslovil, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, keďže zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru; len výnimočne by otázka splnenia podmienok konania pred všeobecnými súdmi mohla byť predmetom kritiky zo strany ústavného súdu, a to vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že konaniu pred správnym súdom (ktorého v zásade každé rozhodnutie je možné napadnúť zo široko vymedzených dôvodov kasačnou sťažnosťou s tým, že rozhodnutie správneho súdu nenadobúda právoplatnosť jeho vyhlásením, ale až uplynutím jednomesačnej lehoty od jeho doručenia alebo podaním kasačnej sťažnosti v tej istej lehote) nepredchádza iné súdne konanie, rozhodnutie z ktorého vyplývajúce by bolo možné napadnúť riadnym opravným prostriedkom, ktorý by bol súčasťou riadneho priebehu konania, a ktorý ako taký by predstavoval procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať. Z toho potom

plynie, že takýmto riadnym opravným prostriedkom môže byť práve spomínaná kasačná sťažnosť, aj keď je označovaná ako mimoriadny opravný prostriedok.

To však nie je prípad trestného konania a dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Konaniu (na súde druhého stupňa), výsledkom ktorého je rozhodnutie napadnutelné dovolaním predchádza konanie na súde prvého stupňa, proti ktorému je prípustné odvolanie v lehote pätnástich dní od oznámenia rozsudku zo široko vymedzených dôvodov. Toto odvolanie je súčasťou riadneho priebehu konania, a ako také predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať. O odvolaní rozhoduje súd druhého stupňa, proti ktorému rozhodnutiu už riadny opravný prostriedok prípustný nie je. Jeho rozhodnutie nadobúda právoplatnosť okamihom jeho vyhlásenia, pričom dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok vymedzený (ako to už bolo uvedené) len z úzkych dôvodov, nepredstavuje súčasť riadneho priebehu konania a nepredstavuje taký procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať.

Keďže obvinený má v trestnom konaní k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorým sa môže vždy účinne brániť proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa proti jeho odsúdeniu a uloženiu trestu a to odvolanie, niet dôvodu za účelom ochrany práv obvineného zakotvovať ďalší riadny opravný prostriedok (čo zákonodarcia ani nemal na mysli). Prítom ani Charta nezakotvuje právo obvineného na trojstupňové konanie, k čomu by nepochybne došlo, ak by dovolanie v trestnom konaní bolo vnímané ako riadny opravný prostriedok.

Navyše kasačnú sťažnosť je možné podať v lehote jedného mesiaca, čo už samé osebe naznačuje, že ide o opravný prostriedok, ktorý môže byť vnímaný ako súčasť riadneho procesu, keďže bezprostredne v krátkej časovej súvislosti nadväzuje na rozhodnutie správneho súdu. Dovolanie v trestnom konaní je však možné podať v lehote troch rokov. Okamihom vyhlásenia právoplatného druhostupňového rozhodnutia, keďže ide o konečné rozhodnutie, proti ktorému riadny opravný prostriedok prípustný nie je v zásade dochádza k nastoleniu právnej istoty, k zmiereniu spoločnosti a poškodených s obvineným, ktorý spáchaním trestného činu narušil riadne fungujúce právne, spoločenské, sociálne a iné vzťahy, teda rovnováhu v spoločnosti, ktorá (rovnováha) je opätovne dosiahnutá potrestaním páchatelia. Za takejto situácie potom podľa názoru najvyššieho súdu zásada použitia v čase rozhodovania pre páchatelia priaznivejšieho právneho predpisu nemá miesto, pretože je určená na použitie v rámci riadneho procesu do momentu právoplatnosti rozhodnutia, v rozpore s čím je skutočnosť, že sudy by boli povinné aplikovať nový právny predpis po uplynutí troch rokov od právoplatného rozhodnutia v trestnej veci dotknutého páchatelia (tým by páchatel získal neprimeranú výhodu oproti spoločnosti poškodenej jeho protiprávnym konaním). Bez významu nezostáva ani skutočnosť, že počas doby troch rokov môže dôjsť k zásadnej zmene rôznych spoločenských vzťahov v tom zmysle, že napríklad škoda, ktorá bola spôsobená pred troma rokmi, sa po troch rokoch môže javiť ako menej významná, hoci v čase spáchania trestného činu jej výška plne zodpovedala uloženému trestu, a po uplynutí troch rokov by bola menej významná len s ohľadom na zmenu skutkových okolností (napríklad vysoká inflácia), nie právnej kvalifikácie.

Zároveň je nutné vziať do úvahy, že okamihom vyhlásenia druhostupňového rozhodnutia sa toto rozhodnutie stáva právoplatným, na jeho podklade odsúdený v krátkej časovej súvislosti nastúpi nepodmienečný výkon trestu, prípadne je podrobený obmedzeniam, ktoré vyplývajú z podmienečného trestu a podobne. Akceptovanie charakteru dovolania ako riadneho opravného prostriedku by znamenalo, že druhostupňové rozhodnutia vydané v trestnom konaní po dobu troch rokov právoplatnosť nenadobúdajú, a teda na ich podklade nie je možné žiaden trest vykonávať, čo podľa názoru najvyššieho súdu je výklad absurdný, a teda nesprávny („argumentum ad absurdum“).

Tiež sa žiada uviesť, že Trestný poriadok dovolací dôvod, ktorý by zodpovedal zmene hmotnoprávneho právneho predpisu nepozná. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je možné použiť (ako to už bolo vyššie uvedené) len za situácie, že je ukladaný taký druh trestu, ktorý Trestný zákon v čase rozhodovania súdov nižšieho stupňa nepozná, alebo ak je uložený trest mimo ustanovenej hranice opätovne zákonom účinným v čase rozhodovania súdov nižšieho stupňa, čomu dôvod

spočívajúci v zmene hmotnoprávnej právnej úpravy nezodpovedá. Obdobne tak dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne právne použitie hmotnoprávneho ustanovenia) je možné použiť len, ak súdy nižšieho stupňa v čase svojho rozhodovania aplikujú nesprávne v tom čase existujúci platný a účinný hmotnoprávny predpis, čo opätovne nie je prípad prejednávanej veci.

Je teda zrejmé, že aj pri akceptácii charakteru dovolania ako riadneho opravného prostriedku dovolací súd pri zistení, že došlo k zmene hmotnoprávneho právneho predpisu v prospech obvineného nemá zákonný podklad pre zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu vyššieho stupňa z dôvodu, že takáto okolnosť žiadnemu dovolaciemu dôvodu nezodpovedá.

Zhrnúc túto argumentáciu s ohľadom na skutočnosť, že dovolanie smeruje proti druhostupňovému rozhodnutiu (jeho použitiu predchádza odvolacie konanie) je ho možné podať v dlhej lehote troch rokov, dôvody jeho podania sú úzko vymedzené za konkrétnych špecifických podmienok (nie je určené všetkým obvineným), a na podklade právoplatného rozhodnutia, proti ktorému smeruje sa už 3 roky právoplatne vykonávajú tresty (ak majú takéto dlhé trvanie), je možné dospieť k spoľahlivému záveru, že dovolanie je svojou povahou mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa, a preto aplikácia § 49 ods. 1 Charty v jeho prípade neprichádza do úvahy.

Vzhľadom na to, že súdny dvor vo vyššie rozvedených súvislostiach neuvažoval a ani nemohol, pretože otázka „lex mitior“ v podmienkach dovolania v trestnom konaní nebola predmetom jeho rozhodovania, nie je jeho rozhodnutie (C - 544/23) z dôvodu zásadnej odlišnosti dovolania v trestnom konaní od kasačnej sťažnosti v správnom konaní, v trestnom konaní použiteľné.

Právne posúdenie skutku ako trestného činu vydierania súdmi oboch stupňov teda vychádzalo z vykonaného dokazovania, a podľa najvyššieho súdu zodpovedalo ustanoveniam Trestného zákona. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené obvinenou uvádzané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku, a z tohto dôvodu dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.